

Kiss Tibor [1]: Szerzői jogi szankciórendszerünk a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48 EK irányelv tükrében

I. Bevezetés

A szerzői művek, mint az ember alkotótevékenységének produktumai valamennyi történelmi korban ki voltak téve annak, hogy azokat illetéktelen, arra nem jogosult személyek lemásolják, engedély nélkül felhasználják. Az ilyen jellegű jogellenes tevékenységek lehetősége a technikai fejlődéssel, a digitalizációs technikák megjelenésével egyre inkább kiszélesedett. A szerzői művek védelmére hivatott szerzői jogi szabályozás kezdettől fogva alapvető feladatának tekintette a bitorlókkal szembeni fellépés szükségességét, ezért a szerzői jogi törvények kezdetektől fogva nemcsak a jogszerű felhasználás kereteit jelölték ki, hanem részletes rendelkezéseket tartalmaztak a jogsértőkkel szemben alkalmazható szankciók vonatkozásában is. Ez igaz mind nemzetközi viszonylatban, [2] valamint a jelenleg hatályos szerzői jogi törvényünket megelőző három magyar szerzői jogi törvényre is, amelyek komoly hangsúlyt fektettek a bitorlás szabályainak részletezésére. [3] [4]

Hatályos szerzői jogi törvényünk (Szt.) [5] ugyancsak részletes szabályozást tartalmaz a szerzői jog megsértésével, annak jogkövetkezményeivel kapcsolatban igénybe vehető eszközök számát jelentősen növelve. [6] A szerzői és szomszédos jogok komplex és egyben koherens védelme azáltal valósul meg, hogy a polgári jogon kívül más jogágak [7] is megfogalmazzák a jogágspecifikus szankcióikat. A szerzői jog szabályain túlmenően a multilaterális nemzetközi egyezményekben is található a szerzői és szomszédos jogok védelmét közvetlenül, illetve közvetve biztosító rendelkezéseket, melyek a szerzői jog, mint internacionalista jogterület országhatárokon átnyúló megsértőivel szemben kívánják felvenni a küzdelmet.

A nemzeti jogok és a nemzetközi szerzői jogalkotás sorozatába illeszkedik az Európai Unió 2004. április 29-én elfogadott, szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelve, amely a Közösség azon felismerése következtében kerülhetett megalkotásra, hogy a szerzői és szomszédos jogok tagállamokon belüli különböző jogvédelmi szintje az egységes belső piac működését veszélyeztető tényező. Az irányelv – mely nemcsak a szerzői és szomszédos jogok területére, hanem az iparjogvédelem valamennyi ágára nézve tartalmaz rendelkezéseket – mérföldkő a közösségi jogalkotás területén, hiszen az anyagi jogi szabályok mellett ez az első olyan szabályozás, amely az eljárásjogi intézkedések, valamint a jogkövetkezmények oldaláról közelítve kívánja a bitorlásokkal szembeni közösségen belüli egységes fellépés kereteit megteremtteni.

Nem vitatható, hogy a szellemi javakkal való visszaélés, kalózkodás – amely éppúgy magában foglalja az iparjogvédelmi (védjegy, szabadalom, használati minta, stb.) bitorlásokat, mint a szerzői jogok megsértését, lehangsúlyosabb területe a védjegybitorlás, a Közösségen belüli bitorlások legnagyobb része e körből kerül ki. [8]

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni a szerzői és szomszédos jogok területén megvalósuló bitorlásokat sem, különös tekintettel a szoftverhamisításokra [9], a kazettahamisításokra és az interneten elkövetett jogsértésekre. Mindezekre figyelemmel meggyőződésünk, hogy az új közösségi irányelv az iparjogvédelem területei mellett a szerzői és szomszédos jogok szférájában is előrelépést fog hozni a szellemi javakkal való kalózkodás elleni küzdelemben.

Az alábbiakban röviden bemutatjuk a szerzői és szomszédos jogok megsértőivel szemben alkalmazható, különböző jogágak által szabályozott, komplex szankciórendszert, elsősorban a polgári jogi jogkövetkezményekre fókuszálva. Ugyancsak ismertetésre kerül röviden az Európai Unió szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló irányelve, majd a két szabályozás összevetése alapján arra keressük a választ, hogy az irányelv tükrében hatályos (polgári jogi) szerzői jogi szankciórendszerünket mennyiben kell módosítani, illetőleg kiegészíteni az irányelv nemzeti jogba történő implementálása során, az irányelvnek történő megfeleltetés a szerzői és szomszédos jogi anyagi jogszabályokon túlmenően igényli-e az eljárásjogi szabályaink módosítását. Mindezt akként tesszük meg, hogy még nem ismeretes előttünk az Sztj-t az irányelv előírásainak megfelelően módosítani kívánó törvényjavaslat.

II. Szerzői jogunk szankciórendszere

II.1. A nemzetközi jogalkotás eredményei

A magyar szabályozásra alapvetően hatott, illetve jelenleg is kihatással van a nemzetközi jogalkotás is, ezért elsődlegesen erről kell néhány szót ejteni.

Abból a felismerésből kiindulva, hogy a jogsértések új formákat öltöttek, s az azokhoz illeszkedő jogkövetkezmények felülvizsgálata is elengedhetetlennek mutatkozott, a Berni Uniók Egyezmény [10] (BUE) felülvizsgálata napirendre került 1989-től kezdődően. Az eredeti elképzelések szerint a BUE-t kiegészítő jegyzőkönyvekkel látták volna el, azonban az Amerikai Egyesült Államok aktivitásának következtében a nemzetközi vámtarifa és kereskedelmi egyezmény [11] bővítését irányozták elő arra figyelemmel, hogy az Egyesült Államok, mint a szellemi termékek legnagyobb exportőre csak abban az esetben érezhette magát biztonságban, ha mindazon országokban – azaz nemzetközi szinten is – azonos védelmet élveznek a szellemi termékek, közöttük a szerzői művek, mint az Egyesült Államokban. Ezen célkitűzést sikerült is megvalósítani, ugyanis megszületett a GATT keretei között az az egyezmény, melynek egyik melléklete a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásait szabályozó ún. TRIPS [12] [13] megállapodás. Az egyezmény mellett a BUE felülvizsgálata során is születtek eredmények, melyek azonban két új egyezmény megszületésében öltöttek testet. Ez volt az 1996-ban elfogadott Szerzői Jogi Szerződés, valamint a Hangfelvételekről és Előadásokról szóló Szerződés, melyet a WIPO [14] keretében 1996 decemberében fogadtak el, s amelyet immár Magyarországon is kihirdettek. [15] Ezen túlmenően – a nemzetközi egyezmények sorában – ugyancsak említést kell, hogy tegyünk a Magyar Köztársaság kormánya és az Amerikai Egyesült Államok kormánya között a szellemi tulajdonról kötött kétoldalú megállapodásról, [16] amely a TRIPS egyezmény kétoldalú államközi előzményét is jelentette.

A TRIPS egyezmény azon felül, hogy a szellemi tulajdonjogok védelmével kapcsolatos magas szintű oltalmat emel, a jogok megsértése esetére számos eljárási intézkedés alkalmazását írja elő az egyezményben részes államok számára. [17]

A szellemi tulajdonjogok érvényesítésével kapcsolatos rendelkezéseket az egyezmény III. része tartalmazza. [18] A TRIPS egyezmény a szellemi tulajdonjogok kikényszerítése tárgyában számos alapelvet fogalmaz meg, így többek között a jogsértések megelőzését, további jogsértésektől való elrettentést, az eljárás korrekt és méltányos voltát, egyszerűségét, költségkímélő voltát, az indokolatlan késedelmek elkerülését hangsúlyozza. [19] Lényeges szabály továbbá, hogy a közigazgatási döntések bírósági felülvizsgálatára lehetőséget kell teremteni, valamint ha a fél olyan bizonyítékot nevez meg az igényének alátámasztására, mely az ellenfél birtokában van, az eljáró hatóságnak el kell rendelni az ilyen bizonyítéknak az ellenfél által történő bemutatását. [20] Az érdemi rendelkezések körében az egyezmény nagy hangsúlyt fektet az ideiglenes intézkedésekre, annak érdekében, hogy meggátolják olyan importárúknak a kereskedelmi csatornába jutását, amelyeknek behozatala a szellemi tulajdon megsértését jelenti. [21] A bíróságoknak ezen túlmenően joguk van ideiglenes intézkedés elrendelésére a szellemi tulajdonjog megsértése bekövetkezte megelőzése érdekében, bizonyítékok megővése érdekében, melyet a másik fél meghallgatása nélkül is meghozhatnak, ha a késedelem helyrehozhatatlan kárt okozna, vagy ha bizonyíthatóan fennáll bizonyíték megsemmisítésének kockázata. Ez esetben azonban, amennyiben az igényt érvényesítő fél az igényérvényesítési lehetőséggel visszaélne, kártérítésre lehet kötelezni. [22] Külön utal az egyezmény a büntetőjogi fellépés szükségességére a kereskedelmi nagyságrendű (üzletszerű) szerzői jogi kalózkodás esetére, hangsúlyozva, hogy az alkalmazandó szankciók között szerepeljen a szabadságvesztés és az elrettentéshez elegendő összegű pénzbüntetés, melyeknek összhangban kell állniuk hasonló súlyú bűncselekményekkel kapcsolatban alkalmazott büntetésekkel. Ugyancsak lehetőséget kell biztosítaniuk a tagállamoknak a jogsértést megvalósító termék lefoglalására, elkobzására és megsemmisítésére. [23] Ezen túlmenően a TRIPS egyezmény vámeljárással kapcsolatos részletes előírásokat tartalmaz, a vámhatóságok számára biztosított jogvédelmi intézkedéseket rögzítve. [24]

A WIPO Szerzői Jogi Szerződésével kapcsolatosan a műszaki intézkedéssel kapcsolatos kötelezettségek [25] szabályozása említendő első helyen. A szerzői jogi szerződés előírja továbbá, hogy a részes államoknak biztosítaniuk kell, hogy a nemzeti jogukban rendelkezésre álljanak mindazon jogérvényesítési eszközök, amelyek a szerződésben meghatározott jogok megsértése esetén hatékony eljárást tesznek lehetővé, mind a jogsértések megelőzése, mind a további jogsértésektől történő elrettentés körében. [26]

A WIPO Előadásokról és a Hangfelvételekről szóló Szerződése ugyancsak tartalmazza a műszaki intézkedésekkel [27] és a jogkezelési adatokkal kapcsolatos kötelezettségekre vonatkozó előírásokat [28] valamint az érvényesítésre vonatkozó [29] a Szerzői Jogi Szerződésből ismert rendelkezéseket.

Az USA-magyar bilaterális megállapodás szellemi tulajdonjogok érvényesítésére vonatkozó cikke szerint [30] mindkét országnak biztosítani kell, hogy megfelelő jogérvényesítési eljárások álljanak rendelkezésre a szellemi tulajdonjogok bármilyen megsértésével szemben, beleértve a jogsértések megelőzésére szolgáló azonnali, valamint a további jogsértésektől visszatartó jogorvoslati lehetőségeket. E körben az egyezmény utal mind a polgári, büntetőjogi, mind a közigazgatási jogszabályok alkalmazásának fontosságára. Az eljárások alapelveit érintően a TRIPS egyezményből ismert rendelkezések köszönnek vissza. [31]

A fentiekben ismertetett nemzetközi egyezményeknek megfelelő hatályos magyar szabályozás az alábbiak szerint foglalható össze:

A szerzői és szomszédos jogok védelmét a mai magyar jog az alábbi jogágak speciális szankciórendszere útján valósítja meg:

1. Büntetőjog

2. Vámjog

3. Polgári jog

II.2. 1. Büntetőjogi szabályozás

A hatályos Btk-nk négy tényállást tartalmaz a szerzői és szomszédos jogok megsértése körében, a bitorlást, [32] a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését, [33] szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása, [34] jogkezelési adat meghamisítását. [35] A bitorlás tényállása teremt védelmet az irodalmi, tudományos és művészeti alkotások más által sajátjaként történő feltüntetése és ezzel kapcsolatosan a jogosultnak történő vagyoni hátrány okozása esetére, illetve ugyancsak bitorlás miatt vonható felelősségre az, aki gazdálkodó szervezetnél betöltött munkakörével, tisztségével, tagságával visszaélve más szellemi alkotásának hasznosítását vagy az alkotáshoz fűződő jogok érvényesítését attól teszi függővé, hogy annak díjából, illetve az abból származó haszonból vagy nyereségből részesítsék, illetőleg jogosultként tüntessék fel. A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése szomszédos jogi jogosultak és az adatbázis előállítóinak védelmét biztosítja mindazon esetben, amikor ezen jogokat hasznoszerzés végett vagy vagyoni hátrányt okozva bárki megsérti.

A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása tényállása teszi lehetővé a műszaki intézkedés megkerülése céljából ahhoz szükséges eszközök, termékek, berendezések, felszerelések hasznoszerzés végetti készítőivel, előállítóival, forgalmazóival szembeni hatékony fellépést, míg a jogkezelési adat meghamisítása tényállása alapján a jogkezelési adatokat hasznoszerzés végett jogosulatlanul eltávolító vagy megváltoztató személyeket rendeli büntetni a törvény. [36]

II.2.2. Szabálysértési szankciók

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény egyes szabálysértésekről szóló harmadik része nem tartalmaz szellemi tulajdont érintő rendelkezéseket. A törvény végrehajtási rendelete, a 218/1999 (XII.28.) kormányrendelet – mely az egyes szabálysértési tényállásokat tartalmazza – az iparjogvédelmi jogok megsértését szabályozza, [37] a szerzői jogi jogsértéseket nem rendeli szankcionálni. Ez a tény persze magyarázható azzal, hogy a szerzői szomszédos jogokat, valamint adatbázis előállítói teljesítményeket érintő minden jogsértés olyan súlyú, amely büntetőjogi eszközök alkalmazását igényli, azonban álláspontunk szerint indokolt lett volna az iparjogvédelmi jogok megsértéséhez hasonlóan a szerzői és szomszédos jogok területén is fenntartani a kisebb súlyú és társadalmilag kevésbé veszélyes cselekmények esetén a szabálysértési szankcióval való fenyegetést, annál is inkább, mert a korábbi szabálysértésekről szóló kormányrendelet [38] 1983 és 1993 között ismerte a szerzői művek jogosulatlan használata elnevezésű szabálysértést. [39] A szerzői jogi bitorlás szabálysértésként való definiálása tehát napjainkban is indokolt lenne.

II.2.3. Vámjogi szankciók

Az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről a Tanács 1383/2003/EK rendelete szól, mely 2004. július 1. napjától hazánkban is közvetlenül hatályos. A rendelet hatálya kiterjed a szerzői és szomszédos jogok jogosultja, illetve a gyártó országban a jogosult által felhatalmazott személy engedélye nélkül előállított, másolt vagy másolatot magában foglaló árukra, [40] a szerzői jog területén azonban a rendelet gyakorlati alkalmazásának lehetősége – az iparjogvédelmi, elsősorban védjegyjogi területen történő alkalmazáshoz képest – kisebb jelentőséggel bír, mivel a rendeletet a dologi formában megjelenő áruk esetében kell alkalmazni, a szerzői jogban azonban elsősorban nem az anyagi jellegű műfelhasználási módok kerülnek előtérbe a technikai fejlődés nyomán. A rendelet közvetlenül hatályos Magyarországon, és annak – jogforrás jellege folytán – magyar jogba történő átültetésére sincs szükség, ezért a szabályait részletesen nem elemezzük.

Az Sztj. ugyancsak tartalmaz vámjogi jogkövetkezményekre történő utalást, kimondva, hogy a szerzői jog megsértése esetén a szerző követelheti a vámhatóság intézkedését a jogsértéssel érintett vámáruk forgalomba kerülésének megakadályozására. [41] Uniós csatlakozásunkig az Sztj. ezen keretszabályát tartalommal a szellemi tulajdonjogok megsértésével szemben a vámigazgatási eljárásban alkalmazható intézkedésekről szóló 128/1997. (VII.24.) kormányrendelet töltötte ki, amely azonban uniós csatlakozásunk napjától hatályon kívül lett helyezve. [42]

II.2.4. Polgári jogi szankciórendszer

A szerzői jog megsértőivel szemben alkalmazható polgári jogi jogkövetkezményeket az Sztj. XIII. fejezete tartalmazza, deklarálva a szerzői és szomszédos jogi jogosultak jogérvényesítési egyenjogúságának szabályát, [43] vagyis kimondva azt, hogy a szerzői jogi jogsértésekkel szembeni jogkövetkezményeket a szomszédos jogi jogosultak és adatbázis előállítók jogainak megsértése esetén is, illetőleg azokkal kapcsolatos műszaki intézkedések és jogkezelési adatok védelme tekintetében is alkalmazni kell. [44] Ugyancsak a polgári jogi szankciórendszer egységességét bizonyító szabály az is, hogy a szerzőn kívül a szerzői jog megsértése esetén a kizárólagos felhasználási engedély alapján jogot szerző személy is felléphet a jogsértés miatt abban az esetben, ha előtte felhívta a szerzőt arra, hogy a jogsértés abbahagyása iránt tegye meg a szükséges intézkedéseket és a szerző a felhívástól számított 30 napon belül nem intézkedett. A nem kizárólagos felhasználási engedély alapján jogot szerző felhasználó szerzői jogi jogsértés miatt csak a felhasználási szerződés erre vonatkozó kifejezett rendelkezése alapján léphet fel. [45]

Megvizsgálva az új Sztj-nek a szerzői jogi jogsértés jogkövetkezményeiről rendelkező részét – összehasonlítva az 1969. évi III. törvény (régis Sztj.) rendelkezéseivel – megállapítható, hogy a változások, illetve a szankciók bővülése alapvetően a technikai fejlődés következménye, a szankciórendszer jellegében és eszközrendszerében gyökeres változások nem történtek. A régis Sztj-hez képest alapvetően az alábbi módosítások történtek:

a) A bírság intézményét a jogalkotó törölte a jogkövetkezmények sorából, hivatkozva arra, hogy ez nem elsősorban a magánjoghoz igazodó, hanem represszív jellege folytán elsődlegesen büntetőjogi vonásokat tükröz. Arra figyelemmel, hogy kellően cizellált büntetőjogi szabályozást tartalmaz a Btk. a szerzői jogot sértő és társadalomra veszélyes cselekmények kapcsán, a bírság intézményének megszüntetése indokolt volt. [46] Az Sztj-ből

történő száműzetése ellenére továbbra is lehetőség van azonban – közvetett módon – a bíróság alkalmazására. Az Szjt. 3. §-a szerint ugyanis azokban a kérdésekben, amelyeket az Szjt. nem szabályoz, a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni. A Ptk. a személyhez fűződő jogok megsértése esetén lehetővé teszi a bíróság kiszabását, ha a kártérítés címén megítélhető összeg nem áll arányban a felróható magatartás súlyosságával. Ez esetben a bíróságot közérdekű célra kell fordítani. [47]

b) Az új Szjt. újítása, hogy – a fentebb hivatkozottak szerinti nemzetközi egyezményeknek történő megfelelés jegyében – kiterjeszti a szabályozás hatályát a műszaki intézkedések megkerülésével szembeni védelemre és a jogkezelési adatok védelmére vonatkozó szabályokra is.

c) A régi Szjt. szerint a mű jogosulatlan felhasználása esetén a szerzőt megillette a jogszerű felhasználás fejében járó díj. [48] Az új Szjt. ezen szabályt nem tartotta fenn, helyette az objektív jogkövetkezmények körében a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését írja elő. [49] Az új szabályozás szerint tehát a jogsértéssel elért teljes bevétel megtérítésére igénye van a sérelmet szenvedett szerzőnek. A gazdagodás egy tágabb fogalom, azon belül, mint többen a kevesebb helyezkedik el a régi Szjt. „jogdíj” kategóriája. A gazdagodás mértékének meghatározásánál a jogsértőnek a jogsértéssel összefüggésben elért teljes bevételéből kell kiindulni és abból le kell vonni a ténylegesen igazolt költségeket (természetesen a jogdíj kivételével), s az így maradt összegre tarthat igényt a szerző. [50] A módosításra a TRIPS egyezmény átvétele miatt került sor.

A polgári jogi szankciók ismertetését megelőzően rögzítenünk kell azt a lényeges elvet, hogy a polgári jogi jogkövetkezmények rendszere egységes, azaz az igénybe vehető szankciók mind a szerző személyhez fűződő, mind vagyoni jogainak megsértése esetére rendelkezésre állnak. Az Szjt. továbbra is fenntartja az objektív és a szubjektív szankciók rendszerét. Objektív alapú szankciók alkalmazására a jogsértő felróhatóságától függetlenül sor kerülhet, míg a szubjektív alapú szankció alkalmazására csak akkor van lehetőség, ha a jogsértő nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható, azaz a magatartása felróható volt.

Az Szjt. által szabályozott – az eset körülményei alapján a jogsértő által párhuzamosan is igényelhető objektív alapú jogkövetkezmények az alábbiak:

- jogsértés megállapítása
- az abbahagyás és eltiltás
- elégtételadás és ehhez szükséges nyilvánosság biztosítása
- sérelmes helyzet megszüntetése – a jogsértést megelőző állapot helyreállítása
- a jogsértéshez használt eszköz és anyag, valamint a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítése, illetve jogsértő mivoltától megfosztása
- a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítése
- adatszolgáltatás a jogsértéssel érintett dolgok vagy szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevőkről, a jogsértő felhasználásra kialakított üzleti kapcsolatokról [51].

Az objektív alapú szankciók mellett az Szt. a kártérítés jogkövetkezményét tartalmazza szubjektív, visszaulva a polgári jogi felelősségi szabályokra, valamint kifejezetten kihangsúlyozva, hogy a személyhez fűződő jogok megsértése esetén is van lehetőség kártérítés alkalmazására. [52]

A kártérítés körében a nem vagyoni kártérítést kell külön kiemelni, mely tekintetben az 1993. évi Ptk. módosítást követően [53] a bírói gyakorlat ingadozását tapasztalhatjuk. A 34/1992. (VI.1.) AB határozat szerint a nem vagyoni kártérítés esetében a jogellenesség nem a károkozásban, hanem a személyhez fűződő jog megsértésében áll, azaz, ha a kártérítés egyéb feltételei fennállnak, akkor a nem vagyoni kártérítésnek helye van minden különösebb bizonyítás nélkül, és ennek mértékét a bíróság mérlegeléssel állapítja meg.

A Legfelsőbb Bíróság gyakorlatában azonban az honosodott meg, hogy bizonyítás nélkül semmilyen jogellenes magatartás nem alapol meg nem vagyoni kárpótlás iránti igényt önmagában a személyhez fűződő jogok megsértése nem eredményezheti a jogsértő kártérítésre történő kötelezését. [54]

A legutóbbi idők bírói gyakorlata alapján az látszik körvonalazódni, hogy a jogsértésnek nem feltétlen jogkövetkezménye a nem vagyoni kártérítés, s annak megítéléséhez valamilyen többlet-tényállás szükséges. [55] Hangsúlyozza a bíróság, hogy a nem vagyoni kártérítés egyik funkciója a kompenzáció, amely az immateriális hátrányokat helyettesítő, kiegyensúlyozó jóvátételt jelent. Arra is rámutat azonban a bíróság, hogy a jogintézménynek ez a jellemzője akkor töltheti csak be a célját, ha jogellenes magatartás következtében keletkeznek olyan hátrányok, amelyek kiegyenlítése pénzbeli kártérítéssel megalapozható. Látható tehát, hogy a bíróság továbbra is vizsgálja a sérelmet szenvedett körében bekövetkező hátrányos körülményeket, még ha tételes, részletes, és az összecszerúségre vonatkozó bizonyítástól el is tekint. A bírói gyakorlatot leegyszerűsítő – dogmatikailag azonban megglehetőség kifogásolható – „újszerű” megoldása az ítékezésnek, hogy nem tartja szükségesnek a nem vagyoni hátrány bizonyítását abban az esetben, ha annak bekövetkezése – a Pp. szabályait alkalmazva – köztudomásúnak tekinthető. Mivel a szerzői művek jogsértő felhasználása esetén, a szerző személyhez fűződő jogainak megsértése kapcsán általában vélelmezhető, hogy ez a szerző számára hátrányos megítélésével járhat, úgy tűnik, hogy a nem vagyoni kártérítés „gordiuszi csomóját” egy eljárásjogi intézménnyel sikerült átvágnia a magyar bírói gyakorlatnak. [56]

Az Szt. – a Pp. általános rendelkezéseit kiegészítve – viszonylag részletes szabályozást tartalmaz az ideiglenes intézkedés elrendelésével kapcsolatban. [57] Az ideiglenes intézkedés Pp-beli általános szabályai szerint az ideiglenes intézkedés elrendelésének kérelemre van helye, ahol az elrendelés két előfeltételét szabályozza a törvény. Eszerint (i) vagy közvetlenül fenyegető kár elhárításához, vagy a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartásához, vagy a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelméhez fűződő érdeknek kell fennállnia, továbbá (ii) az ideiglenes intézkedéssel okozott hátrány nem haladhatja meg az intézkedéssel elérhető előnyöket. A kérelmet megalapozó tényeket elegendő valószínűsíteni, bizonyításra e körben nincs szükség. [58] Bizonyításnak csak akkor van helye, ha a kérelem e nélkül érdemben nem bírálható el. [59]

A Pp. fent hivatkozott szabályához nyújt segítséget – mintegy kiegészítve azt – az Szt., amikor értelmezi azt, hogy mi minősül a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelmének, és e körben meghatározza azt, hogy elegendő, ha a kérelmező valószínűsíti, hogy a mű szerzői jogi védelem alatt áll, valamint hogy ő a szerző, a szerző jogutódja vagy a

mű olyan felhasználója, illetőleg a szerzői jogok közös jogkezelését végző olyan szervezet, amely jogosult saját nevében fellépni a jogsértéssel szemben. A valószínűsítésnek tehát ki kell terjednie arra, hogy a mű létezik, annak ki a jogosultja, továbbá arra is, hogy a vagyoni jogok hetven éves védelmi ideje még nem telt el. Közismert szerzői jogok esetén a védelem fennállásának valószínűsítése nem szükséges, ilyen esetben a védettség köztudomásúnak tekintendő. [60]

Az Szt. nem tartalmaz arra vonatkozó kifejezett utalást, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésének feltételeként a kérelmezőnek valószínűsíteni kellene a jogsértés megtörténtét, vagy annak veszélyét, a bírói gyakorlat szerint azonban a valószínűsítésnek erre is ki kell terjednie. A valószínűsítés az esetek egy részében csak a jogosult kijelentésével történhet, melynek során a kérelmező állíthatja, hogy a jogosulatlan felhasználó a felhasználásért díjat nem fizetett, ezt pedig a felhasználó sem tudja általában cáfolni. [61]

További kérdésként merül fel, hogy ideiglenes intézkedés keretében a bíróság mit rendelhet el. A bírói gyakorlat szerint ideiglenes intézkedés keretében is csak az Szt. szerinti jogkövetkezmények valamelyikének az alkalmazását lehet kérni. [62]

Az ideiglenes intézkedések elrendelésétől a bíróság nagyon gyakran tartózkodik, s ezt a Pp. fent hivatkozott bekezdésére utalással teszi meg, hangsúlyozva, hogy az eltiltással keletkező hátrány meghaladja az intézkedéssel elérhető előnyöket. Egyfajta félelem figyelhető meg a bíróságok részéről, mely abban mutatható ki, hogy amíg a jogvitát végérvényesen el nem döntik, a részletes bizonyítást nem folytatják le, addig ideiglenes jelleggel sem szívesen hoznak döntést.

Az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatban időbeli korlátot is meghatároz az Szt. mind a kérelmező, mind a bíróság részére. A kérelmező az ideiglenes intézkedés iránti kérelmét akkor terjesztheti elő, ha a szerzői jog megsértésének megkezdése óta hat hónap, illetőleg a kérelmezőnek a jogsértésről és a jogsértő személyéről való tudomásszerzése óta 60 nap még nem telt el. [63] A bíróság számára soron kívüli eljárást ír elő az Szt. az ideiglenes intézkedés tárgyában hozandó döntés kapcsán, kimondva, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelem előterjesztésétől számított 15 napon belül határoznia kell, és a másodfokú bíróságnak is – törvényi határidő által nem kötötten – soron kívül kell a fellebbezést elbírálnia. [64] A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a bíróságok a kérelmező számára előírt határidő betartását szigorúan veszik, míg a saját magukra irányadó határidő tekintetében ez a szigorúság már korántsem érvényes, gyakran több hónap is eltelik addig, míg a bíróság határozatot hoz az ideiglenes intézkedés tárgyában.

Mind a Pp. rendelkezései szerint, [65] mind az Szt. alapján [66] lehetőség van arra, hogy a bíróság ideiglenes intézkedés elrendelését, illetve szerzői jog megsértése miatt indított perekben az előzetes bizonyítás elrendelését biztosítékadáshoz kösse. A biztosíték egy plusz feltétel az ideiglenes intézkedés elrendeléséhez szükséges előfeltételek meglétén túl, annak mulasztása esetén a kérelmet a bíróság elutasítja.

Az Szt. – az ideiglenes intézkedés szabályán túlmenően – további eljárási rendelkezést is tartalmaz, kimondva a bizonyítási teher megfordítását, vagyis azt, hogy ha az egyik fél a tényállításait már elvárható mértékben a per során valószínűsítette, akkor a bíróság a bizonyító fél kérelmére az ellenfelet kötelezheti a birtokában lévő okirat és egyéb tárgyi bizonyíték bemutatására, valamint a szemle lehetővé tételére. [67] Erre azért van szükség, mert a jogsértést elkövető személyek – különösen a digitális világban – könnyen tudják az

egyes bizonyítékokat nem hozzáférhetővé tenni, nehézséget jelentve a jogosultak számára a jogsértés tényén túlmenő széles körű bizonyításra.

Az új Sztj. újítása volt a műszaki intézkedések megkerülésével szembeni védelemre vonatkozó szabály bevezetése, melyet uniós csatlakozásunkra figyelemmel a törvényalkotó tovább módosított. [68] A törvény szerint műszaki intézkedésen kell érteni minden olyan eszközt, alkatrészt vagy technológiai eljárást, illetőleg módszert, amely arra szolgál, hogy a szerzői jog jogosultja által nem engedélyezett cselekményeket megelőzze vagy megakadályozza. A műszaki intézkedést akkor kell hatásosnak tekinteni, ha a felhasználását a jogosultak a hozzáférést ellenőrző vagy védelmet nyújtó olyan eljárás útján ellenőrzik, amely alkalmas a védelem céljának elérésére. [69]

A törvény a szerzői jog megsértésének következményeit rendeli alkalmazni a következő esetekre:

- a szerzői jog védelmére szolgáló hatásos műszaki intézkedés megkerülése, feltéve, hogy a cselekményt olyan személy hajtja végre, aki tudja, vagy akinek az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellene, hogy a cselekmény célja a műszaki intézkedés megkerülése; [70]
- olyan eszköz, termék, vagy alkatrész előállítására, behozatalára, terjesztésére, eladására, bérbeadására, eladás vagy bérbeadás céljából történő reklámozására, kereskedelmi céllal való birtoklására, illetőleg olyan szolgáltatás nyújtására:
 - o amelyet a hatásos műszaki intézkedés megkerülése céljából kínálnak, reklámoznak vagy forgalmaznak,
 - o amelynek a hatásos műszaki intézkedés megkerülésén kívül nincs számottevő gazdasági jelentősége, illetőleg célja,
 - o amelyet elsősorban a hatásos műszaki intézkedés megkerülésének lehetővé tétele vagy megkönnyítése céljából terveztek, gyártottak, alakítottak át, illetve teljesítettek.

A saját célra végzett hozzáférhető tétel, illetőleg könnyítésben megnyilvánuló tevékenységek csak akkor sértik az Sztj. ezen szabályát, ha szerzői jogi értelemben felhasználásnak minősül a cselekmény az túlmegegy a mű egyszerű, szerzői jogilag nem releváns érzékelésén. [71]

Az adatfelhasználás és a műszaki intézkedések megkerülésével szembeni védelem közötti kompromisszumként határozza meg a törvény azt, hogy a reprográfiával történő magáncélú másolás, valamint az átvétel, a szolgáltatásokat nyújtó intézményen belüli belső célra történő másolás, a saját műsor sugárzásához jogszerűen felhasználható műről rádió vagy televízió szervezet által saját eszközzel készített ideiglenes rögzítése és a játékos személyek igényének kielégítését szolgáló felhasználás, valamint a bírósági államigazgatási hatósági eljárásban történő bizonyítás céljára történő felhasználás esetén a felhasználás kedvezményezettje követelheti, hogy a jogosult a műszaki intézkedések megkerülésével szemben biztosított védelem ellenére tegye lehetővé számára a szabad felhasználást, feltéve, hogy a szabad felhasználás kedvezményezettje a műhöz jogszerűen férhet hozzá. Ilyen esetben, ha a felek között nem jött létre megállapodás a szabad felhasználás lehetővé tételének feltételeiről, akkor a felek bármelyike kezdeményezheti az Egyeztető Testület eljárását. [72]

Az Szjt. ugyancsak rögzíti a jogkezelési adatok védelmére vonatkozó és a TRIPS egyezményvel, valamint a WIPO Szerzői Jogi Szerződésével összhangban álló szabályokat. Ezek szerint jogkezelési adatnak minősül a jogosultakról származó minden olyan adat, amely a művet, a szerzőt vagy a műre vonatkozó jogok más jogosultját azonosítja, vagy a felhasználás feltételiről tájékoztat, beleértve az ilyen adatokat megjelenítő számokat vagy jelzéseket is, feltéve, hogy az adatokat a mű példányához kapcsolják, illetőleg a mű nyilvánosságához történő közvetítésével összefüggésben jelenítik meg. [73]

Ez a szabály részben a névjog-szabályozás kiterjesztését is jelenti. [74] A törvény szerint a jogkezelési adathoz fűződő jogsértő cselekményt valósít meg az, ha valaki a jogkezelési adatot jogosulatlanul eltávolítja vagy megváltoztatja, továbbá olyan művek jogosulatlan terjesztése, terjesztés céljából történő behozatala, sugárzása vagy a nyilvánosságához másként történő közvetítése, amelyekről eltávolították vagy amelyekben megváltoztatták a jogkezelési adatot, feltéve, hogy ezen cselekmények bármelyikét elkövető személy tudja vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellene, hogy cselekményével lehetővé teszi, megkönnyíti vagy leplezi a szerzői jogi megsértését vagy mást arra indít. Az ilyen cselekményeket elkövetőkre a szerzői jog megsértésének következményeit kell alkalmazni. [75]

Ha a jogkezelési adat csak a jogosult nevét tartalmazza, úgy ez a védelem nem jelent többletet a névjog védelménél, azonban amennyiben a felhasználási engedély megszerzésére vonatkozó adattal történik a jogsértés, akkor a többlet jogvédelmi jelleg nem vitatható.

III. Az európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről

III.1. Az irányelv megalkotásának szükségessége

A XXI. század elejére a közösségi jogharmonizáció viszonylag széles körben valósult meg a szellemi tulajdon védelme területén, különösen az iparjogvédelem terepén. A jogegységesítés azonban csak partikuláris jelleggel terjedt ki a részletesen szabályozott jogok érvényesítésére. Mindez azzal a következménnyel járt, hogy az egyes tagállamokban eltérő jellegű és eltérő hatékonyságú jogvédelmi rendszer alakult ki, amely károsan hatott az egységes belső piac működésére, a hatékony védelmi eszközök hiánya visszafogta az innovációt és az alkotótevékenységet is. A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv megalkotását ezek a tényezők indokolták.

A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelvet 2004. április 29-én fogadták el, a rendelkezései tagállami nemzeti jogokba történő átültetésének határideje 2006. április 29.

III.2. Az irányelv szabályozási területe

Az irányelv átfogó eljárási és végrehajtási szabályokat tartalmaz a szellemi tulajdonjogok minden területére vonatkozóan, így a szerzői és szomszédos jogokra nézve is. Az irányelv saját maga által megfogalmazott célja a jogszabályok egymáshoz való közelítése egy magas, egyenértékű és egységes védelmi szint belső piacon belüli biztosítása érdekében. [76] Nem célja az igazságügyi együttműködésre, a joghatóságra vagy a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó rendelkezések összehangolása, sem az alkalmazandó joggal kapcsolatos nemzetközi magánjogi kérdések

rendezése, [77] hiszen e körben már más típusú közösségi eszközök hatékonyan működnek. Nem érinti továbbá az irányelv a versenyre [78] vonatkozó rendelkezéseket, [79] nem sérthetik ezen irányelv rendelkezései a szoftver irányelv [80] és az „infosoc” irányelv [81] jogok érvényesítésére vonatkozó rendelkezéseit, [82] valamint a büntetőeljárásokra és büntetésekre vonatkozó rendelkezéseket, [83] azaz az irányelv csak olyan kérdésköröket kíván rendezni és a szabályozás körébe bevonni, amelyek ezidáig a közösségi jog „fehér foltjai” voltak.

Az irányelv a saját hatályát akként definiálja, hogy azokról az intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról rendelkezik, amelyek a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek, [84] lehetőséget adva a tagállamoknak arra, hogy az irányelvben foglaltakon túlmenően egyéb megfelelő jogkövetkezményeket alkalmazzanak a szellemi tulajdonjogok megsértése esetére. [85] Fontos, hogy a szabályozás kiterjed bármely szellemi tulajdonjog megsértése esetére alkalmazandó intézkedésekre, eljárásokra. [86] A hatékonyság növelését az irányelv két fontos tényezővel igyekszik elősegíteni.

– Egyrészt szorgalmazza, hogy a tagállamok – a kereskedelmi és szakmai szervezetek, egyesületek útján – olyan magatartási kódexek kidolgozását ösztönözzék, amelyek hozzájárulnak a szellemi tulajdonjogok védelméhez; [87]

– másrészt minden tagállam köteles legalább egy kapcsolattartó szervezet kijelölni az irányelvben foglalt intézkedések átültetésével kapcsolatos kérdésekre. [88]

Az egyes intézkedések a jogsértések miatt indítandó eljárásokat megelőző időszakra, az érdemi eljárás időszakára és az érdemi határozat meghozatalát követő időszakra egyaránt vonatkoznak. A legfontosabb szabályozási területei az irányelvnek az alábbiak:

- a) a bizonyítékok,
- b) az ideiglenes intézkedések,
- c) a tájékoztatáshoz való jog,
- d) a további jogsértéstől való eltiltás,
- e) a kártérítés kérdésköre. [89]

Az irányelv ezen intézkedések, eljárások és jogorvoslatok tekintetében általános követelményeket fogalmaz meg, mely elvárásoknak meg kell hogy feleljen minden egyes eljárásjogi intézmény. Ezen maximák az alábbiak: [90]

- (i) méltányosak és igazságosak legyenek;
- (ii) nem lehetnek indokolatlanul bonyolultak és költségesek;
- (iii) nem eredményezhetnek ésszerűtlen határidőket és indokolatlan késedelmeket;
- (iv) hatásosnak, arányosnak és elrettentőnek kell lenniük;
- (v) a jogszerű kereskedelemnek nem állíthatnak korlátokat;

(vi) az intézkedésekkel való visszaélés esetére biztosítékokat kell teremteni. [91]

Az Európai Bizottság eredeti előterjesztésében [92] szerepeltek még büntetőjogi előírások és a termékek előállítását és a fogyasztók által történő azonosíthatóságát szolgáló műszaki eszközök jogvédelméről szóló szabályok is, amelyek azonban az irányelv végleges szövegébe már nem kerültek be.

III.3. Az egyes intézkedések kérelmezésére jogosultak

Az irányelv széles körben határozza meg az egyes intézkedések kérelmezésére jogosultak körét, lehetővé téve minden olyan személyi körnek a jogvédelmi eszközök igénybevételének lehetőségét, amely közvetlenül vagy közvetett módon érintett lehet az egyes jogsértések kapcsán. Így

(i) a szellemi tulajdonjogok jogosultjain kívül

(ii) a használati jogosultak, [93]

(iii) a közös jogkezelő szervezetek és

(iv) a szakmai szervezetek is jogosultak az igényérvényesítésre. [94]

III.4. A bizonyítékok

Az irányelv egyik legjelentősebb szabályozási területe a bizonyítékok kérdése. Amennyiben az igényt érvényesítő fél kellően valószínűsítette a jogsértés elkövetését, de vannak olyan bizonyítékok amelyek nem állnak a rendelkezésére, akkor lehetőség nyílik arra, hogy a hatóság az ellenérdekű felet (a potenciális jogsértőt) kötelezze a birtokában lévő bizonyítékok bemutatására, üzletszerű elkövetés esetén elrendelhető az ellenérdekű fél banki, kereskedelmi és pénzügyi iratainak hatóság részére történő átadása. [95]

III.5. Ideiglenes intézkedés

Már az ügy érdemében lefolytatandó eljárás megindítása előtt lehetőség van arra, hogy az illetékes bíróságok – akár az ellenérdekű fél előzetes meghallgatása nélkül is – ideiglenes intézkedést rendeljenek el, melynek körében lehetőség van a jogsértő áruk, az előállításukhoz vagy terjesztésükhöz használt anyagok lefoglalására. Megfelelő garanciális szabályok biztosítják e körben is azt, hogy az ellenérdekű fél jogai is megfelelő védelemben részesülhessenek, biztosítva számára a védekezéshez való jogot, a bizalmas információk megfelelő védelmét, s egyben biztosítékokat is beépítve a hatóságok esetleges tévedései esetére. Ennek megfelelően az egyes intézkedéseket a felperes által nyújtandó óvadéktól, vagy biztosítéktól lehet függővé tenni. Amennyiben az intézkedést az ellenérdekű fél meghallgatása nélkül hozták meg, arról őt az intézkedés végrehajtását követően haladéktalanul értesíteni kell, valamint az ellenérdekű fél kérelmére az eljáró hatóságok visszavonják az intézkedést, ha a kérelmező a foglalástól számított húsz munkanapon vagy harmincegy naptári napon belül [96] nem indít az ügy érdemi elbírálására irányuló eljárást. [97]

Az érdemi eljárás keretében ugyancsak lehetőség van arra, hogy a felperes kérelmére a bíróságok ideiglenes intézkedést rendelhessenek el. [98] E körben elrendelhető – akár pénzbírság kiszabásával egyidejűleg – a jogsértés folytatásának megtiltása, vagy a jogsértés

folytatásának olyan biztosíték nyújtásától való függővé tétele, amely a jogosult kártérítését szolgálja, a jogsértő áruk lefoglalása, a forgalmazásuk megakadályozása, üzletszerűen elkövetett jogsértés esetén pedig a jogsértő ingó és ingatlan vagyonának lefoglalása, bankszámlájának befagyasztása. [99] Az érdemi eljárás megindítása előtti ideiglenes intézkedés során alkalmazandó, az ellenérdekű fél jogait védő garanciális szabályok itt is érvényesülnek.

III.6. Tájékoztatáshoz való jog

Lényeges jogként szabályozza az irányelv a tájékoztatáshoz való jogot, mely szerint az illetékes bíróságok elrendelhetik a jogosult kérelmére, hogy a jogsértő és a jogsértéssel bármilyen módon kapcsolatba hozható személy [100] adjon felvilágosítást a jogsértőnek vélt áruk vagy szolgáltatások eredetét vagy forgalmazását illetően, az abban érintett személyekre vonatkozóan is. [101]

III.7. Az ügy érdemében hozott határozatban megállapítható intézkedések

Az ügy érdemében hozott határozat alapján három intézkedéstípust nevesít az irányelv.

III.7.1. A tagállamoknak biztosítaniuk kell e körben egyrészt a jogsértő áruk előállításában használt anyagok és eszközök kereskedelmi csatornákból történő, főszabályszerűen a jogsértő költségére történő kivonását. [102]

III.7.2. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a jogsértés megállapítása esetén a jogsértő további jogsértéstől történő eltiltását, ahol lehetőség van a határozat be nem tartásának pénzbírsággal történő kikényszerítésére is, [103] és ezen két szankció kártérítéssel történő kiváltásának lehetőségét is biztosítani kell a tagállamoknak a jogsértő kérelmére, ha ez utóbbi nem szándékosan és nem is gondatlanul járt el, s az intézkedések végrehajtása számára aránytalan kárt okozna és a sértett fél javára fizetendő pénzbeli kártérítés ésszerű ellenszolgáltatást biztosít. [104]

III.7.3. Az irányelv előírja a tagállamok számára, hogy biztosítsák a sértett fél kérelmére, hogy a rosszhiszemű jogsértő a sértett fél számára a tényleges kárnak megfelelő kártérítést fizessen, lehetővé téve általányn kártérítés fizetését. Abban az esetben, ha a jogsértő rosszhiszeműsége nem bizonyítható, a gazdagodás megtérítése rendelhető el. [105]

III.8. Publicitás

Prevenációs célt szolgál az irányelv azon szabálya, mely szerint biztosítani kell a jogsértést megállapító bírósági határozatok nyilvánosságra hozatalát, illetve a jogsértést megállapító határozatban foglalt információ terjesztését a jogosult kérelmére a jogsértő költségén. [106]

IV. A szerzői jogi szankciórendszer jövőbeli változásának főbb irányai

Összevetve a szerzői jog hatályos polgári jogi szankciórendszerét a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló uniós irányelvvel megállapítható, hogy az irányelvben foglalt követelmények és elvárások jelentős részének a hatályos szerzői jogi szankciórendszer megfelel, a Sztj. rendelkezései túlnyomórészt az irányelvvel már jelenleg is összeegyeztethető szabályozást tartalmaznak. A két jogforrás összevetéséből tehát az alábbi következtetések vonhatók le:

- az uniós irányelv magyar jogba történő átültetése során elsősorban finomításokra lesz szükség,
- elsősorban eljárásjogi, bizonyítás körében érvényesülő rendelkezések vonatkozásában kell módosításokat végrehajtani,
- a módosítások során az Szjt. rendelkezései mellett a Pp. szabályaira is figyelemmel kell lenni.

IV.1. Az irányelv maximái

Az uniós irányelv által megfogalmazott alapelvek (maximák) jelentős része – így a méltányosság, igazságosság ésszerű határidőn belül történő befejeződés – olyan jogalkotói célkitűzések, amelyeknek nem konkrét jogszabályokban vagy nem csak konkrét jogszabályi rendelkezésekben kell visszatükröződniük, hanem az adott szabályozás lényegét kell áthatniuk. Ezen a területen a Pp. rendelkezései az irányelvvel konform szabályozást tartalmaznak, hiszen a Pp. jelenleg is tartalmaz rendelkezéseket az eljárás ésszerű időn belül történő befejezése vonatkozásában, [107] a perek tisztességes lefolytatása tekintetében. [108] Alapelvei szintű rendelkezésként az Szjt-ben egyedül arra kellene utalni, hogy az alkalmazott eljárások, illetőleg intézkedések a jogszerű kereskedelemnek nem állíthatnak korlátokat, ugyanis ezen általános szabály kimondása a konkrét ügyekben eljáró bíróságokat is orientálja, e körben nem elegendő az, hogy a tételes jogi szabályokat hassa át egy ilyen elvárás, fontos, hogy tételes jogi rendelkezések tükrözzék ezen követelményt. A hatásosság, arányosság és elrettentés, mint az alkalmazandó eljárásokkal szemben támasztott elvárások esetén a tételes jogi szabályoknak kell visszatükröződniük a jogalkotó ezen kívánalmait, akárcsak az intézkedéssel való visszaélés esetére teremtendő biztosítékok vonatkozásában is a tényleges és pontos szabályozásnak kell teret adni az általános jellegű megfogalmazásban rejlő alapelvek rögzítése helyett.

IV.2. Intézkedések kérelmezésére jogosultak

Az irányelv az intézkedések kérelmezésére a szellemi tulajdonjogok jogosultjain kívül lehetőséget biztosít közös jogkezelő szervezetek, illetőleg szakmai szervezetek számára is. Az intézkedések előterjesztésére illetőleg kezdeményezésére jogosultak körének ilyen szempontú kiemelése az irányelvben arra enged következtetni, hogy azok előterjesztésére az irányelv alkotói nemcsak azon személyeket, illetőleg szervezetet kívánták jogosítottá tenni, akik esetleg saját jogon perindításra lennének jogosultak, hanem azokat is, akik szakmai kompetenciájuk miatt hatékonyabban és szakszerűbben tudnak fellépni a bitorlások elkövetőivel szemben.

Az irányelvnek való megfeleltetés jegyében az Szjt-t ki kellene egészíteni egy olyan rendelkezéssel, mely szerint a közös jogkezelő szervezetek, illetőleg egyéb szakmai érdekképviseleti szervezeteket is jogosulttá kell tenni ideiglenes intézkedés kezdeményezésére, per indítására. Azaz a csalások miatti perindításra, illetőleg egyéb eljárások kezdeményezésére is az Szjt-ben szabályozott módon lehetőséget kellene adni a közös jogkezelő szervezetek mellett egyéb érdekvédelmi szervezeteknek, vagy a közös jogkezelő szervezeteket is, nem közös jogkezelői mivoltuk alapján is fel kell jogosítani az Szjt-ben arra, hogy önállóan indíthassanak keresetet, illetőleg kezdeményezhessenek eljárást abban az esetben, ha a jogosult jogainak védelmére bármely okból nem képes. Erre az ügyész ilyen jellegű perindítási joga mellett [109] azért van szükség, mert a speciális tárgyú perekben

speciális szakértelmet igénylő és ilyen felkészültséggel rendelkező személyek részvétele indokolt.

IV.3. Ideiglenes intézkedés

Az irányelv szerinti ideiglenes intézkedés elrendelésére az ügy érdemében lefolytatandó eljárás megindítása előtt, illetőleg az érdemi eljárás keretében is lehetőség van. A hatályos magyar szabályozás szerint azonban ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtása előtt nem terjeszthető elő. [110] Mindez tehát azt jelenti, hogy az érdemi eljárást megelőzően jelenleg az általános szabályok szerint nincs lehetőség ideiglenes intézkedés kezdeményezésre, s az Szjt. sem tartalmaz a Pp. általános rendelkezéseihez képest specialitást. Minderre tekintettel az Szjt-ben külön ki kell mondani azt, hogy ideiglenes intézkedés elrendelésére a per megindítása előtt is lehetőség van. Külön ki kell mondani továbbá – összhangban az irányelv rendelkezéseivel azt is, hogy az ideiglenes intézkedés keretében lehetőség van a jogsértő áruk, vagy az előállításukhoz vagy a terjesztésükhöz használt anyagok lefoglalására. A lefoglalásra, illetőleg más szavakkal bírósági zár alá vételre lehetőséget az Szjt-nek az ideiglenes intézkedés kapcsán külön is ki kell mondani, mert jelenleg erre vonatkozó rendelkezést sem a Pp., sem az Szjt. nem tartalmaz. Kétségtelen tény azonban, hogy az Szjt. 3. §-a alapján azokban a kérdésekben, amelyeket az Szjt. nem szabályoz a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni, s így a Ptk. 85. § (4) bekezdése alkalmazást nyerhet olyan esetben, ha a jogsértést valószínűsíthetik és a késedelem jóvá nem tehető kárral járhat, s ilyenkor a bíróság ideiglenes intézkedés keretében a jogsértés eszközének bírósági zár alá vételét is elrendelheti, ez azonban csak közvetetten alkalmazható szabály, szerencsésebb ennek az Szjt-ben való rögzítése. Másrészt nem csak a jogsértés előállításához használt eszközök, hanem kifejezetten a jogsértő áruk lefoglalásának (zár alá vételének) lehetőségét is ki kell mondani, melyre jelenleg sem az Szjt., sem a Ptk., sem a Pp. rendelkezései szerint lehetőség nincs.

Az ideiglenes intézkedés általános szabályai szerint a bíróság az intézkedés elrendelését biztosíték adásához kötheti. [111] Az ideiglenes intézkedés körében a hatóságok esetleges tévedései kivédésére az irányelvvvel összhangban további speciális szabályok Szjt-beli rögzítése indokolt. Így kifejezetten ki kell mondania az Szjt-nek azt, hogy amennyiben az ideiglenes intézkedést a bíróság az ellenérdekű fél meghallgatása nélkül hozza meg, [112] az intézkedés végrehajtását követően az ellenérdekű felet haladéktalanul értesíteni kell, valamint azt, hogy az ellenérdekű fél kérelmére a bíróság köteles visszavonni az ideiglenes intézkedést, ha a kérelmező a foglalástól számított 20 munkanapon, vagy 31 naptári napon belül nem indít az ügy érdemi elbírálására irányuló eljárást. A szabályozás lényege szerint tehát erre csak a perindítás előtti ideiglenes intézkedés esetén kerülhet sor.

Az érdemi eljárás keretében – azaz a perindítást követően – elrendelt ideiglenes intézkedések kapcsán az Szjt-nek külön rögzítenie kellene azt, hogy az elkövetett jogsértés esetén a jogsértéshez használt eszközökön, illetőleg a jogsértő árukon túlmenően lehetőség van a jogsértő személy ingó és ingatlan vagyonának lefoglalására, valamint a bankszámlájának zárolására.

IV.4. Előzetes bizonyítás

Az irányelv az előzetes bizonyításra vonatkozóan semmilyen utalást, illetőleg rendelkezést nem tartalmaz, abból következően, hogy az irányelv általánosságban az ideiglenes intézkedések vonatkozásában beszél az ügy érdemében lefolytatandó eljárás megindítása

előtti bírósági fellépés lehetőségéről. Megfontolást érdemel azonban az, hogy az előzetes bizonyításra vonatkozó rendelkezésekre [113] – különösen annak az ellenfél jogaira, illetőleg érdekei védelmére vonatkozó – az irányelvben az ideiglenes intézkedésre meghatározott – szabályokat is megfelelően alkalmazni kelljen, egy erre utaló kiegészítéssel kellene ellátni az Szjt. azon szakaszát, amely szerint az előzetes bizonyítás elrendelését a bíróság a szerzői jog megsértése miatt indított perben biztosíték adásához kötheti, [114] azaz az előzetes bizonyítás kapcsán is ki kellene mondani azt a szabályt, vagy egy utaló szabállyal utalni rá, hogy amennyiben a bíróság az ellenfél meghallgatása nélkül folytatja le az előzetes bizonyítást, illetőleg határoz az előzetes bizonyítás elrendelése tárgyában [115], úgy a határozatról ellenérdekű felet azonnal tájékoztatni kelljen, és kerüljön kimondásra, hogy a bizonyítás eredménye nem használható fel abban az esetben, ha az előzetes bizonyítás lefolytatásától számított 20 munkanapon vagy 31 naptári napon belül nem indítja meg az érdemi eljárást a bizonyítást kérő fél. Ezen rendelkezések Szjt-be történő átültetésére az irányelvből fakadó közvetlen kötelezettségük nincs, pusztán praktikus okok indokolják az ilyen tartalmú szabályozás meghonosítását.

IV.5. Bizonyítékok

A szerzői jogi törvény jelenleg tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, hogy szerzői jogi jogbitorlás miatt indított perben, amennyiben az egyik fél tényállításait már elvárható mértékben valószínűsítette, a bíróság a bizonyító fél kérelmére az ellenfelet kötelezheti a birtokában lévő okirat és egyéb tárgyi bizonyíték bemutatására, valamint a szemle lehetővé tételére. [116] Ez a rendelkezés részben meg is felel az irányelv kívánalmainak, azonban ezt a rendelkezést ki kell egészíteni azzal, hogy üzletszerű elkövetése esetén az ellenérdekű fél banki, kereskedelmi és pénzügyi iratainak hatóság részére történő átadása is elrendelhető. Ezen adatok alapján ugyanis könnyebben feltárható a jogellenes magatartásból befolyó bevétel, illetőleg a jogsértő magatartás tekintetében megvalósuló üzleti kapcsolatok is jobban feltárhatók ily módon.

IV.6. Tájékoztatáshoz való jog

Az irányelv által tájékoztatáshoz való jogként definiált jog a szerzői jogi szankciórendszerben is ismert fogalom. A szerzői jogi és egyéb jogosultak ugyanis követelhetik, hogy a jogsértő szolgáltatasson adatot a jogsértéssel érintett dolgok vagy szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetőleg teljesítésében résztvevőkről, [117] azonban az irányelvnek megfelelően a rendelkezést bővíteni kell azzal, hogy nemcsak a jogsértő, hanem a jogsértéssel bármilyen módon kapcsolatba hozható személy – így a jogsértő árukat üzletszerűen birtokló, a jogsértő szolgáltatást igénybe vevő személy – vonatkozásában is alkalmazhatóvá kell tenni a szankciót. E körben célszerűnek mutatkozik az általános fogalom meghatározása, a „jogsértéssel bármilyen módon kapcsolatba hozható személy” fogalmának törvénybe (Szjt-be) iktatása, a bírói gyakorlatra bízva ezen rendelkezésnek a hatékony és a jogsértés felszámolása érdekében szükséges gyakorlati megoldások kidolgozását. Szükséges továbbá kiegészíteni az Szjt-t azon adatok körének pontos meghatározásával, melyekre nézve a tájékoztatás előírható, így például a jogsértéssel érintett áruk mennyiségére, az értük fizetett ellenértékre vonatkozó előírásokkal.

IV.7. További jogsértéstől történő eltiltás

Az irányelv alapvető intézkedésként írja elő a jogsértés megállapítása esetén a jogsértő további jogsértéstől történő eltiltását, melyet a hatályos Szjt. is ismer. [118] A hatályos rendelkezések azonban két ponton kiegészítésre szorulnak:

- lehetővé kell tenni a határozat be nem tartásának pénzbírsággal történő kikényszerítését;
- a nem szándékos és nem gondatlan elkövetés esetén a jogsértő kérelmére – abban az esetben, ha az intézkedés végrehajtása számára aránytalan kárt okozna, és a sértett fél javára fizetendő pénzbeli kártérítés ésszerű ellenszolgáltatást biztosítana – az ilyen szankciók kártérítéssel történő kiváltásának lehetőségét is biztosítani kell.

Mivel a Pp. rendelkezései a pénzbírság kiszabását általános jelleggel a peres fél, esetleg képviselője perbeli cselekményével, illetőleg mulasztásával kapcsolatosan írják elő, [119] ezen rendelkezések a bíróság által az ügyet befejező határozatban megállapított szankció be nem tartása, vagy az ideiglenes intézkedésnek meg nem felelő magatartás esetén nem alkalmazhatóak a pénzbírság fentiek szerinti speciális alkalmazását az Szjt-nek kell előírnia. Ezen pénzbírság tehát ez esetben már részben a végrehajtási jog körébe tartozó speciális rendelkezést jelent.

A további jogsértéstől történő eltiltás kártérítéssel történő kiváltási lehetősége – amelyet egyébként a jogsértő áruk előállításában használt anyagok, eszközök, kereskedelmi csatornából történő kivonása, mellőzése esetén is alkalmazni kell – csak rendkívül szűk körben alkalmazandó, melyek tényleges alkalmazási lehetőségét a bírói gyakorlatnak kell kidolgoznia.

IV.8. Kártérítés

A kártérítés körében az Szjt. mind a személyhez fűződő jogok, mind a vagyoni jogok megsértése esetére irányadónak tekinti e szankciót. Ki kell azonban egészíteni a hatályos rendelkezéseket azzal, hogy átalány-kártérítésre is lehetőség legyen, kifejezetten felhívva e körben a Ptk. 359. §-át. Az átalány-kártérítésre tehát csak abban az esetben kerülhetne sor, ha a kár mértéke akárcsak részben is, de pontosan nem számítható ki.

A gazdagodás visszatérítése, mint objektív szankció, illetve a kártérítés mint szubjektív szankció közötti különbség – az irányelv rendelkezéseivel összhangban – azáltal lenne megtehető, hogy az Szjt. módosításában utalni lehetne arra, hogy a gazdagodás visszatérítésére a jogsértő jóhiszemű magatartása esetén van lehetőség, míg rosszhiszemű jogsértő esetén kerülhet sor a tényleges kárnak megfelelő kártérítés mint szubjektív szankció alkalmazására. [120]

Összefoglalva az igényérvényesítési irányelv szerzői jogba történő átültetésének jogalkotásunk előtt álló feladatait, megállapítható, hogy olyan módosításokra, illetőleg kiegészítésekre van szükség, melyek a szerzői jogi törvény minimális korrekcióját igénylik. A módosítások elvégzésére a hátra lévő egy év vélhetően elegendő lesz.

V. Záró gondolatok

Elmondható, hogy az irányelv tagállami jogokba történő átültetése következtében a szerzők és szomszédos jogi jogosultak hatékonyabb védelme valósulhat meg, hozzájárulva a belső jog „feldarabolásának” megakadályozásához. Mint azt a fentiekben kimutattuk, a magyar szerzői jogi szankciórendszer már most, az irányelv tételes rendelkezéseinek átvételét megelőzően is ismeri azokat az eszközöket, melyeket az irányelv is nevesít.

Az irányelv magyar jogba történő átültetése során éppen ezért – szerzői jogi aspektusból legalábbis – finomításokra lesz szükség, elsősorban az eljárásjogi rendelkezéseket, az ideiglenes intézkedésre vonatkozó szabályokat kell a jogalkotóknak az Szjt-be történő átvétel során részletezniük, mely szabályok így a Polgári Perrendtartáshoz képest speciális szabályozást jelentenek majd, s amelyeket a bíróságoknak a szerzői jogi jogbitorlás megállapítása iránti perekben – mint a hatékonyabb igényérvényesítés eszközeit – figyelembe kell venniük az ítélezési tevékenységük során.

Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a szerzői jog egyéb, más jogágak által szabályozott szankció kiegészítik a polgári jogi jogkövetkezményeket, a büntetőjogi, a szabálysértési jogi és a vámjogi szankciók együttese tudja csak a szerzői és szomszédos jogok megsértésével szemben teljeskörűen felvenni a küzdelmet. A polgári jogi (eljárásjogi) szankciók mellett a közösségi jogalkotásban a vámjogi szankciók kaptak még nagy figyelmet. E körben a 2004. július 1. napjától a tagállamokban közvetlenül hatályos, az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló, a Tanács által 2003. július 22-én elfogadott 1383/2003/EK rendeletet lehet megemlíteni.

Meggyőződésünk, hogy a szerzők és szomszédos jogi jogosultak szemszögéből nézve mindenképpen előnyös és célravezető jogintézmények hatékonyabban járulhatnak hozzá közösségi szinten a bitorlókkal szembeni fellépéshez. Az irányelv legfőbb erénye, hogy szabályai alapján a célravezető védelmi intézkedések a bitorlások kezdeti fázisaiban is alkalmazhatók, lehetőséget teremtve ezáltal arra, hogy megelőzhető legyenek a további, nagyobb kárt okozó jogsértések. Ehhez azonban elengedhetetlen a bíróságok és más hatóságok részéről történő megfontolt, szervezett és határozott fellépés, amely egyben biztosítja az eljárásban érintett minden személy alapvető jogait is, megfelelő jogorvoslati, garanciális rendszer útján

[1] A szerző a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Polgári Jogi Tanszékének egyetemi tanársegédje

[2] Ld. az első szerzői jogi törvényt, az 1709 angol Act of Anne-t

[3] Ld. 1884. évi XVI. törvénycikk 5-9. §, 19-24. §, 46-48. §, 51. §, 57-58. §, 61-62. §, 68. §, 71. §, 73. §, 1921. évi LIV. törvénycikk 5-9. §, 18-24. §, 47-48. §, 61-62. §, 65. §, 70-71. §, 1969. évi III. törvény 52-54. §

[4] A jogirodalom is mutatott érdeklődést a szankciórendszer megreformálásának szükségessége iránt, melynek rendszerváltozást követő első példája: FALUDI Gábor, A szellemi tulajdon bitorlásának korszerű szankciói, Friss Hírek a nemzetközi kereskedelem világából 9/91, 31-34. o.

[5] A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény

[6] Ld. Szjt. 13. fejezet

[7] büntetőjog, szabálysértési jog, vámjog

[8] TATTAY Levente, A bitorlások elleni fellépés az Európai Közösségben, Gazdaság és jog, 1998/3 szám, 3. o.

[9] A „coopyright industry” az USA nemzeti össztermékében 6-7%-os részesedéssel rendelkezik és ezt az arányt 2020 körül 50%-os mértékűre jósolják. (FALUDI Gábor, A szerzői jog szankciórendszerének felülvizsgálata a nemzetközi szerzői jogi egyezmények tükrében, ELTE ÁJK Polgárjogi Tudományos Diákköre, 1998. szeptember 24-i ülésén elhangzott előadás szerkesztett változata)

[10] Az 1886-ban elfogadott Berni Uniós Egyezmény az első, mind a mai napig hatályban lévő multilaterális egyezmény.

[11] GATT = General Agreement on Trade and Tariffs

[12] Trade Related Aspects of Intellectual Property

[13] Magyarországon kihirdette az 1998. évi IX. törvény

[14] World Intellectual Property Organisation = Szellemi Tulajdon Világszervezet

[15] Magyarországon kihirdette a 2004. évi XLIX. törvény

[16] Ld. 1993/26 Nemzetközi szerződés (A Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériuma Közigazgatási Államtitkárától)

[17] Tattay Levente az egyezményt a történelem eddig legátfogóbb és legambiciózusabb iparjogvédelmi és szerzői jogvédelmi nemzetközi megállapodásának tartja, TATTAY, A bitorlások i.m. 4. o.

[18] TRIPS egyezmény 41-61. cikk

[19] TRIPS egyezmény 41. cikk 1-2. pont

[20] TRIPS egyezmény 43. cikk 1. pont

[21] TRIPS egyezmény 44. cikk 1. pont

[22] TRIPS egyezmény 45. cikk 1. pont

[23] TRIPS egyezmény 61. cikk

[24] TRIPS egyezmény III. rész 4. fejezet 51-60. cikk

[25] WIPO szerzői jogi szerződés 11. cikk, valamint a jogkezelési adatokkal kapcsolatos kötelezettségek emelhető ki, WIPO szerzői jogi szerződés 12. cikk, a hatályos szerzői jogi törvényünk átvette, ezért részleteit ott ismertetjük.

[26] WIPO szerzői jogi szerződés 14. cikk

[27] WIPO előadásokról és hangfelvételekről szóló szerződés 18. cikk

[28] WIPO előadásokról és hangfelvételekről szóló szerződés 19. cikk,

[29] WIPO előadásokról és hangfelvételekről szóló 23. cikk

[30] 1993/26 nemzetközi szerződés VIII. cikk

[31] Különös tekintettel a méltatlan és méltányos eljárásra, indokolatlan késedelmek elkerülésére, közigazgatási ügyben hozott határozatok bírósági felülvizsgálatának lehetőségére.

[32] Btk. 329. §

[33] Btk. 329/A §

[34] Btk. 329/B §

[35] Btk. 329/C §

[36] A 2002. április 1-től módosult büntetőjogi szabályozást részletesen elemzi: PEREC Tamás, A szellemi alkotások védelmének büntetőjogi eszközei hazánkban, Cég és Jog, 2003. november, 22-25. o.

[37] 152. §

[38] 17/1968 (IV.14.) Korm. rendelet

[39] Ld. 17/1968 (IV.14.) Korm. Rendelet 165. §, valamint a 159. §-ban szabályozott, „Művészeti szabálysértés” tényállása

[40] 1383/2003/EK rendelet 2. cikk (1) bekezdés b) pont

[41] Szt. 97. §

[42] Hatályon kívül helyezte az Szt-t is jelentősen módosító 2003. évi CII. törvény 111. § (1) bekezdés e) pontja

[43] Szerk.: GYERTYÁNFY Péter, A szerzői jogi törvény magyarázata, Budapest, KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó Kft., 2000, 469. o.

[44] Szjt. 99. §

[45] Szjt. 98. §

[46] A vagyoni hátrány büntetőjogi fogalmának és a kiszámításának meghatározásához lásd KISS Zoltán, A vagyoni hátrány megállapítása szerzői és szomszédos jogok megsértése miatt indított eljárásokban, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2001. június, 3. szám, 32-39. o.

[47] Ptk. 84. § (2) bekezdés

[48] Régi Szjt 53. § (1) bekezdés

[49] Új Szjt.94. § (1) bekezdés e) pont

[50] Szerk. GYERTYÁNFY, *A szerzői i.m.* 437-438. o.

[51] Szjt. 94. § (1) bekezdés

[52] Szjt. 94. § (2) bekezdés

[53] 1993. évi XCI. törvény 15. §-a módosította a Ptk. 35. § (1) és (4) bekezdését

[54] Ezt igazolja a Bírósági Határozatok Hivatalos Gyűjteménye 1999/2. számában 100. sz. alatt megjelent döntés is.

[55] Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.031/2003/3, Bírósági Döntések Tára 2004/1., 11. sz. döntés, 62. o.

[56] Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.112/2003/5, Bírósági Döntések Tára 2004/10., 95. sz. döntés, 12-15. o.

[57] Szjt. 94. § (3)-(7) bekezdés

[58] Pp. 156. § (1) bekezdés

[59] Pp. 156. § (5) bekezdés

[60] Szerk: Gyertyánfy, *A szerzői ... i.m.* 431. o.

[61] Szerk: Gyertyánfy, *A szerzői ... i.m.* 433. o.

[62] BH 1997/19

[63] Szjt. 94. § (4) bekezdés

[64] Szjt. 94. § (5) bekezdés

[65] Pp. 156. § (1) bekezdés

[66] Szjt. 94. § (7) bekezdés

[67] Szjt. 94. § (6) bekezdés

[68] Ld. 2003. évi CII. törvény 78. §

[69] Szjt. 95. § (3) bekezdés

[70] Szjt. 95. § (1) bekezdés

[71] Szerk. GYERTYÁNFY, *A szerzői ... i.m.* 451. o.

[72] Szjt. 95/A § (1) bekezdés

[73] Szjt. 96. § (2) bekezdés

[74] Szerk. GYERTYÁNFY, *A szerzői ... i.m.* 456. o.

[75] Szjt. 96. § (1) bekezdés

[76] 2004/48/EK irányelv bevezetője 10. pont

[77] 2004/48/EK irányelv bevezetője 11. pont

[78] EKSZ 81. és 82. cikke

[79] 2004/48/EK irányelv bevezetője 12. pont

[80] 91/250/EGK irányelv

[81] 2001/29/EK irányelv

[82] 2004/48/EK irányelv bevezetője 16. pont

[83] 2004/48/EK irányelv 2. cikk (3) bekezdés

[84] 2004/48/EK irányelv 1. cikk

[85] 2004/48/EK irányelv 16. cikk

[86] 2004/48/EK irányelv 2. cikk (1) bekezdés

[87] 2004/48/EK irányelv 17. cikk

[88] 2004/48/EK irányelv 19. cikk

[89] Az irányelv öt fejezetre tagolódik: I. Cél és hatály; II. Intézkedések, eljárások és jogorvoslatok; III. Tagállami jogkövetkezmények; IV. Magatartási kódex és közigazgatási együttműködés; V. Záró rendelkezések

[90] 2004/48/EK irányelv 3. cikke alapján

[91] Ezen követelményeknek való megfelelés különösen az irányelvnek megfelelő tagállami szabályozások megalkotása során lesz nagy jelentősége.

[92] Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on measures and procedures to ensure the enforcement of intellectual property rights (presented by the Commission) Brussels, 30.1.2003. COM (2003) 46 final 41-43. o.

[93] Ennek elsősorban az iparjogvédelem területén van jelentősége, a licenciavevők vonatkozásában.

[94] 2004/48/EK irányelv 4. cikk

[95] 2004/48/EK irányelv 6. cikk

[96] A két határidő közül a hosszabb az irányadó minden esetben.

[97] 2004/48/EK irányelv 7. cikk

[98] Ezzel kapcsolatos gondolatokat lásd: Berke-Boytha-Dienes-Oehm-Király-Martonyi: Az európai Közösség kereskedelmi joga, (KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2004.) 437. o.

[99] 2004/48/EK irányelv 9. cikk (1) és (2) bekezdés

[100] Így például a jogsértő árukat üzletszerűen birtokló, a jogsértő szolgáltatást üzletszerűen igénybe vevő személy.

[101] 2004/48/EK irányelv 8. cikk

[102] 2004/48/EK irányelv 10. cikk

[103] 204/48/EK irányelv 11. cikk

[104] 2004/48/EK irányelv 12. cikk

[105] 2004/48/EK irányelv 13. cikk (1) és (2) bekezdés

[106] 2004/48/EK irányelv 15. cikk

[107] Pp. 2. § (2) bekezdés, Pp. 141. § (6) bekezdés

[108] Pp. 2. § (1) bekezdés, Pp. 8. § (2) bekezdés

[109] Pp. 9. §

[110] Pp. 156. § (2) bekezdés

[111] Pp. 156. § (1) bekezdés

[112] Erre a Pp. 156. § (4) bekezdése alapján rendkívül sürgős szükség esetén, illetőleg az ellenérdekű félnek a meghallgatására kitűzött határidő, illetőleg határnap elmulasztása esetén van lehetőség.

[113] Pp. 207-211. §

[114] Szjt. 94. § (7) bekezdés

[115] Pp. 209. § (1) bekezdése alapján erre csak sürgős esetben van lehetőség.

[116] Szjt. 94. § (6) bekezdés

[117] Szjt. 94. § (1) bekezdés d) pont

[118] Szjt. 94. § (1) bekezdés b) pont

[119] Pp. 8. § (3)-(5) bekezdés

[120] A kétfajta szankció elhatárolására nézve lásd VÉKÁS Lajos, Sérelemdíj-fájdalomdíj: Gondolatok az új Ptk. reformjavaslatáról a német jog újabb fejleményei tükrében, Liber Amicorum, Studia Gy. Boytha Dedicata, Ünnepi dolgozatok Boytha György tiszteletére, ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék, Nemzetközi Magánjogi és Európai Gazdasági Jogi Tanszék, Budapest, 2004., 331-359. o.